

2024-11-05 Nr. NV-2914

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-24-1213(3) TAIS-24-14820(3)	DĖL VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONIŲ POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3989 IR VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3990		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2024-08-30	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-10-29	☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narių grupė (S.Lengvinienė, E.Pupinis, A.Navickas, K.Vilkas, T.Tomilinas, V.Targamadzė, E.Jovaiša, A.Valinskas) siūlo atskiru įstatymu nustatyti vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindus ir vyresnio amžiaus žmonių politikos įgyvendinimą reglamentuoti kaip valstybinę (valstybės deleguotą savivaldybėms) funkciją: apibrėžti svarbiausias, su vyresnio amžiaus žmonėmis susijusias sąvokas, vyresnio amžiaus žmonių politikos tikslus ir uždavinius; įteisinti visuomeninės patariamąsios institucijos Vyresnio amžiaus žmonių reikalų tarybos prie SADM veiklą bei savivaldybėse veikiančias savivaldybių vyresnio amžiaus žmonių reikalų tarybas; savivaldybių administracijose steigti savivaldybės vyresnio amžiaus žmonių reikalų koordinatorių pareigybes; numatyti įpareigojimą savivaldybėms skirti darbui su vyresnio amžiaus žmonėmis veiklai pritaikytas patalpas, kuriose būtų nemokamai teikiamos kultūros, meno, švietimo, kūno kultūros ir sporto, psichologinės ar socialinės paslaugos ir kt. (numatoma įsigaliojimo data – 2025-01-01).

Seimo valdybos 2023-06-07 sprendimu Nr. SV-S-981 buvo sudaryta darbo grupė Trečiojo amžiaus universitetų teisiniam statusui nustatyti. Darbo grupės nariai susipažino su užsienio šalių gerosiomis praktikomis reglamentuojant vyresnio amžiaus žmonių klausimus ir pastebėjo, kad efektyviausias reglamentavimas yra tose šalyse, kurios turi įstatymus, numatančius vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindus ir apimančius vyresnio amžiaus poreikius visose srityse (užimtumas, socialiniai, sveikatos, švietimo, kultūros klausimai). Darbo grupė taip pat ieškojo galimų įstatyminių formuluočių Trečiojo amžiaus universitetų teisiniam statusui numatyti, tačiau po ilgų diskusijų buvo sutarta, kad atskiro, tik Trečiojo amžiaus universitetų judėjimą reglamentuojančio, įstatymo parengimas neatspindėtų visų su vyresnio amžiaus žmonėmis dirbančių organizacijų poreikių ir interesų. Atsižvelgiant į tai, darbo grupėje nutarta, kad siekiant visaapimančio vyresnio amžiaus žmonių klausimų reglamentavimo, Lietuvos teisinėje sistemoje būtina turėti vieną, plačios apimties teisės aktą, apimančią visą vyresnio amžiaus žmonių politiką, principus, dalyvius.

Rengiant Vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymo projektą, jo rengėjai rėmėsi Jaunimo politikos pagrindų įstatymu, taip pat minėtos darbo grupės ir Vyresnio amžiaus žmonių reikalų tarybos pasiūlymais.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS**Vyriausybės išvados projekte:**

- 1) siūloma iš esmės pritarti Vyresnio amžiaus žmonių politikos pagrindų įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti jį tobulinti:** pakoreguoti nuostatas, suderinant jas su Nevyriausybių organizacijų plėtros įstatymo, Vyriausybės įstatymo, Strateginio valdymo įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo, Kultūros politikos pagrindų įstatymo ir kitų galiojančių teisės aktų nuostatomis; pakoreguoti ministerijų ir savivaldybių institucijų funkcijas; patikslinti kokiems subjektams ir koku būdu savivaldybės turi skirti patalpas, pritaikytas darbu su vyresnio amžiaus žmonėmis veiklai vykdyti; atsisakyti nemokamų socialinių, švietimo, kultūros ir meno bei kitų paslaugų teikimo arba apibrėžti tokių paslaugų teikimo turinį (įstatymo projekte minimų paslaugų teikimas yra reglamentuotas specialiaisiais įstatymais ir toks reguliavimas jiems prieštarautų); atsisakyti atskiros kasmetinės vyresnio amžiaus žmonių politikos įgyvendinimo ataskaitos rengimo ir teikimo Vyriausybei (ataskaitos rengiamos įgyvendinant nacionalines plėtros programas, metines ministerijų ataskaitas Vyriausybei ir kt.) ir kt.
- 2) pažymima, kad Įstatymo projekto nuostatos atliepia EBPO rekomendacijas¹, tačiau tokiam teisiniam reguliavimui, kuriuo siūloma numatyti valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) vyresnio amžiaus žmonių politikos įgyvendinimo funkciją, įgyvendinti kasmet prireiktų apie 1,6 mln. Eur papildomų lėšų, o**

¹ EBPO analitinė ataskaita „Aktyvaus senėjimo skatinimas Lietuvoje“ (Promoting Active Ageing in Lithuania)

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

valstybės finansinės galimybės yra ribotos. Siūloma atsisakyti Įstatymo nuostatos dėl savivaldybių administracijose steigiamų vyresnio amžiaus žmonių reikalų koordinatorių pareigybių steigimo valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) funkcijai vykdyti. Manytina, kad šiai funkcijai įgyvendinti būtų galima pasinaudoti jau esamomis priemonėmis ir pasitelkti jau dabar savivaldybėse veikiančius kitus koordinatorius (*NVO koordinatoriai, neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriai, asmenų su negalia reikalų koordinatoriai, socialinio recepto koordinatoriai ir kt.*).

- 3) nustatyti vėlesnį Įstatymo projekto įsigaliojimo terminą – **2026-01-01**, siekiant tinkamai pasiruošti jo įgyvendinimui.
- 4) **nepritarti Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projektui**, kuriuo siūloma numatyti valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) vyresnio amžiaus žmonių politikos įgyvendinimo funkciją.

Rengėjų pasiūlyta Vyriausybės pozicija dėl įstatymų projektų bei pasiūlymai laikytini tinkamais.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024-09-25 išvadoje Nr. NV-2537, 2024-10-23 išvadoje Nr. NV-2789 pateiktas pastabas bei Socialinės politikos grupės pasiūlymus. Projektas patikslintas pagal TM ir VRM pastabas (*suderinta darbo tvarka*).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja